

This question paper contains 3 printed pages]

O—17—2017

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

M.A. (Distance Education) (First Year) EXAMINATION

MAY/JUNE, 2017

लोकप्रशासनशास्त्र

Paper II

(भारतीय प्रशासन)

(Tuesday, 9-5-2017)

Time : 10.00 a.m. to 1.00 p.m.

Time— Three Hours

Maximum Marks—80

N.B. :— (i) तात्विक भाग प्रश्न संख्या (4) आहे.

(ii) प्रती प्रश्न गुण संख्या (20) आहे.

(iii) पहिल्या प्रश्न अनिवार्य.

1. वस्तुनिष्ठ प्रश्न : 20

(अ) एका वाक्यात उत्तरे लिहा : 5

(i) भारतीय संसदेच्या कनिष्ठ सभागृहास कोणत्या नावांनी ओळखले जाते ?

(ii) मंत्रीपरिषदेच्या बैठकीच्या अध्यक्षस्थानी कोण असतो ?

(iii) सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायाधिशांचे वेतन व भत्ते निश्चित करण्याचा अधिकार कोणाला आहे ?

(iv) राष्ट्रपती पदांची निवडणूक लढविण्यासाठी किमान किती वय असणे आवश्यक आहे ?

(v) केंद्रीय निर्वाचन आयोगाचे मुख्यालय कोठे आहे ?

(ब) रिकाम्या जागा भरा : 5

(i) मुघल काळात साम्राज्याच्या प्रमुखास..... म्हणत असत.

(ii) भारताच्या केंद्रीय कायदेमंडळाला..... म्हणतात.

(iii) राष्ट्रीय मानव अधिकार आयोगाचे अध्यक्ष व सदस्य यांची नियुक्ती..... कडून केली जाते.

(iv) राज्यसभेतून दर दोन वर्षांनी..... सदस्य निवृत होतात.

(v).....ला समवर्ती सूची व राज्य सूची मध्ये नमूद न केलेल्या कोणत्याही बाबीसंबंधी कायदा करण्याचा अनन्य अधिकार आहे.

P.T.O.

(क) योग्य ते पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :

5

- (1) धन विधेयक हे सर्वप्रथम.....त प्रस्तुत केले जाते.
 (अ) लोकसभा (ब) राज्यसभा
 (क) दोन्ही चूक
- (2) संसदेच्या विश्रांतीच्या काळात कलम.....नुसार राष्ट्रपती अध्यादेश काढू शकतात.
 (अ) 124 (ब) 123
 (क) 125
- (3) मंत्रिमंडळाच्या बैठकांस फक्त.....मंत्री उपस्थित राहातात.
 (अ) कॉबिनेट (ब) राज्य
 (क) उप
- (4) 1919 च्या भारत कायद्याने.....या वर्षी संघ लोक सेवा आयोगाची स्थापना करण्यात आली.
 (अ) 1921 (ब) 1923
 (क) 1926
- (5)हा राष्ट्रपती व मंत्रिपरिषद यांना जोडणारा दुवा असतो.
 (अ) उपराष्ट्रपती (ब) पंतप्रधान
 (क) निर्वाचन आयुक्त

(ड) 'अ' स्तंभ व 'ब' स्तंभातील वाक्याच्या जोड्या लावा :

5

'अ' स्तंभ

'ब' स्तंभ

- (1) राष्ट्रपती (अ) आयोजन निवडणुकांचे
 (2) पंतप्रधान (ब) संयुक्त अधिवेशनाचा अध्यक्ष
 (3) लोकसभाध्यक्ष (क) राज्यसभेचा पदसिद्ध सभापति
 (4) उपराष्ट्रपती (ड) भारतीय सैन्याचा सरसेनापती
 (5) निर्वाचन आयुक्त (ई) बहुमत वाल्या पक्षाचा नेता

2. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा : 20
- (1) पंतप्रधानाचे अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.
 - (2) राज्यसभेची रचना सांगून अधिकार व कार्य विशद करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची संक्षिप्त उत्तरे लिहा : 20
- (1) संघ-राज्य प्रशासकीय संबंध विशद करा.
 - (2) निर्वाचन आयोगाची कार्ये सांगा.
 - (3) भारतीय प्रशासनाच्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
 - (4) पंतप्रधान कार्यालयाची कार्ये स्पष्ट करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर टिपा लिहा : 20
- (1) भारत सरकार कायदा 1935
 - (2) लोकसभा अध्यक्ष
 - (3) न्यायिक पुनर्विलोकन
 - (4) संघ-राज्य आर्थिक संबंध
 - (5) राष्ट्रपतीचे कायदेविषयक अधिकार
 - (6) संघ लोकसेवा आयोग.